

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

چشم انداز اقتصاد ایران در ۱۴۰۴

الزامات پیش بینی پذیر بودن کسب و کارها

محمد رضا بهرامن

۶ اسفندماه ۱۴۰۳

پیش‌بینی‌پذیری کسب‌وکارها در جوامع در واقع ، ایجاد محیطی پایدار و قابل اعتماد برای سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی است که بتوانند بر اساس اطلاعات شفاف و قوانین مشخص و جاری، برنامه‌ریزی بلندمدت داشته باشند.

در کشورمان در سال ۱۴۰۴، برای ایجاد فضای کسب‌وکار پیش‌بینی‌پذیر، الزامات کلیدی وجود دارد که باید برای دسترسی به رشد تعریف شده در برنامه هفتم توسعه اقتصادی رعایت شود:

(۱) ثبات و شفافیت قوانین و مقررات

ثبات در سیاست‌های اقتصادی:

✓ جلوگیری از تغییرات ناگهانی در قوانین مالیاتی، ارزی و تجاری.

✓ وضع قوانین شفاف و عدم تغییر مکرر آیین‌نامه‌ها که مانع برنامه‌ریزی بلندمدت می‌شوند.

شفافیت در تصمیم‌گیری:

✓ دسترسی عمومی به اطلاعات اقتصادی از جمله گزارش‌های بودجه، برنامه‌های توسعه و سیاست‌های پولی.

✓ انتشار به‌موقع و دقیق آمارهای رسمی توسط نهادهای معتبر.

* کشورهای موفق در ایجاد محیط کسب و کار پیش بینی پذیر که پارامتر ثبات و شفافیت قوانین و مقررات را رعایت می کنند:

آلمان:

- اجرای سیاست های شفاف مالیاتی و ثبات در قوانین اقتصادی.
- حمایت از حقوق مالکیت معنوی برای توسعه فناوری و نوآوری.

ژاپن:

- برنامه ریزی بلندمدت اقتصادی با تمرکز بر توسعه پایدار.
- سیاست های حمایتی برای شرکت های نوآور و صادرات محور.

۲) سیاست‌های اقتصادی پایدار و قابل پیش‌بینی

ثبات نرخ ارز و تورم:

- اجرای سیاست‌های پولی منسجم برای جلوگیری از نوسانات شدید نرخ ارز و تورم.
- تعیین نرخ بهره و سیاست‌های اعتباری با هدف ایجاد رشد پایدار.

کنترل کسری بودجه:

- مدیریت مالی دولت و کاهش کسری بودجه برای جلوگیری از افزایش بدهی عمومی.

از جمله کشورهای موفق در ایجاد محیط کسب و کار پیش بینی پذیر که پارامتر کنترل تورم و ثبات پولی را رعایت می کنند:

سوئیس:

- مدیریت تورم زیر ۲ درصد و ثبات در سیاست های ارزی.
- تضمین ارزش پول ملی برای اعتماد سرمایه گذاران.

آمریکا:

- سیاست های فدرال رزرو برای مدیریت تورم و اشتغال.
- ثبات نرخ بهره برای کاهش عدم اطمینان در بازارهای مالی و در خاورمیانه، کشور عربستان، نمونه بارز از کسب و کارهای پیش بینی پذیر را دارد.

۳) حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی

✓ تسهیل فرآیندهای کسب و کار:

- ✓ کاهش بوروکراسی و تسریع صدور مجوزها برای فعالیتهای اقتصادی.
- ✓ بهبود محیط حقوقی برای حمایت از مالکیت معنوی و تضمین امنیت سرمایه.

✓ تشویق سرمایه‌گذاری خارجی:

- ✓ تضمین حقوق سرمایه‌گذاران خارجی و حمایت قانونی از پروژه‌های بلندمدت.
- ✓ ارائه معافیت‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های راهبردی.

*کشورهای موفق در ایجاد محیط کسب و کار پیش بینی پذیر که پارامتر ایجاد محیط کسب و کار رقابتی و شفاف را رعایت می کنند:

سنگاپور:

نرخ مالیات پایین و تسهیل فرآیندهای اداری برای جذب سرمایه گذار.

رتبه بالای شفافیت اقتصادی و نبود فساد در ساختار اداری.

استرالیا:

شفافیت در قوانین معدن و انرژی و تشویق سرمایه گذاری بلندمدت.

دولت الکترونیک برای کاهش بوروکراسی و افزایش شفافیت.

۴) دیجیتالی سازی و شفافیت در خدمات دولتی

ایجاد دولت الکترونیک:

شفاف سازی و دیجیتالی سازی فرآیندهای اداری برای تسریع و تسهیل کسب و کارها.
دسترسی آنلاین به سامانه های مالیاتی، گمرکی و بیمه ای.

توسعه زیرساخت های هوشمند:

سرمایه گذاری در فناوری های نوین برای ایجاد شفافیت در زنجیره تأمین.

* کشورهای موفق در ایجاد محیط کسب و کار پیش بینی پذیر که پارامتر توسعه زیرساخت های دیجیتال و دولت الکترونیک را رعایت می کنند:

کره جنوبی:

دیجیتالی سازی خدمات عمومی برای تسریع روندهای اداری.
سرمایه گذاری گسترده در فناوری های هوشمند برای رشد پایدار.

کانادا:

شفافیت آماری و دسترسی آزاد به داده های اقتصادی. (پایگاه های داده علوم زمین)

مدیریت داده ها برای تصمیم گیری دقیق و شفاف.

۵) بهبود تعاملات بین‌المللی و تجارت خارجی

✓ **ثبات در سیاست‌های تجاری:**

✓ اتخاذ سیاست‌های تجاری پایدار برای تسهیل صادرات و واردات.

✓ کاهش موانع تجاری و انعقاد توافقات منطقه‌ای و بین‌المللی.

✓ **مدیریت روابط دیپلماتیک اقتصادی:**

✓ توسعه روابط دیپلماتیک اقتصادی و همکاری با نهادهای بین‌المللی.

نتیجه گیری

کشورهایی که این اصول را رعایت کرده اند، توانسته اند محیطی قابل پیش بینی و پایدار برای کسب و کارها فراهم کنند و نهایتاً به رشد پایدار اقتصادی دست یابند.

مقایسه اقتصاد ایران با پنج کشور دارای اقتصاد برتر در خاورمیانه (عربستان، امارات، قطر، کویت، ترکیه)

۱. رشد اقتصادی

GDP Growth

کشورهای پیشرو:

عربستان: ۸.۷٪ (۲۰۲۲) - بر پایه تنوع بخشی به اقتصاد و سرمایه گذاری های بلندمدت.

امارات: ۷.۲٪ (۲۰۲۲) - توسعه بخش های غیرنفتی مانند گردشگری و خدمات مالی.

قطر: ۴.۸٪ (۲۰۲۲) - صادرات گاز مایع LNG و زیرساخت های پایدار.

کویت: ۸.۴٪ (۲۰۲۲) - مدیریت ذخایر نفتی و سیاست های مالی محتاطانه.

ترکیه: ۵.۴٪ (۲۰۲۲) - تمرکز بر صنعت، صادرات و گردشگری.

ایران:

۳.۸٪ (۲۰۲۲) - رشد محدود به دلیل تحریم های اقتصادی، عدم سرمایه گذاری خارجی و مشکلات زیرساختی.

۲. ثبات اقتصادی و

پیش بینی پذیری قوانین

کشورهای پیشرو:

عربستان: قوانین شفاف در حقوق مالکیت، ثبات مالیاتی و برنامه چشم‌انداز ۲۰۳۰.

امارات: محیط کسب‌وکار بدون مالیات بر درآمد و قوانین پایدار برای سرمایه‌گذاری خارجی.

قطر: سیاست‌های مالی پایدار، ثبات ارزی و جذب سرمایه‌گذاران بین‌المللی.

کویت: ثبات سیاسی و اقتصادی، مدیریت قوی صندوق‌های سرمایه‌گذاری ملی.

ترکیه: اصلاحات اقتصادی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و حمایت از نوآوری.

ایران:

- ✓ عدم ثبات قوانین در حوزه مالیات، تعرفه‌ها و مقررات بانکی.
- ✓ تحریم‌های بین‌المللی مانع از روابط پایدار اقتصادی و ورود سرمایه‌گذاری خارجی.
- ✓ تغییرات ناگهانی سیاست‌های ارزی باعث عدم اعتماد فعالان اقتصادی شده است.

۳. محیط کسب و کار و جذب سرمایه گذاری خارجی

کشورهای پیشرو:

امارات: رتبه ۱۶ جهان در شاخص سهولت کسب و کار. (Doing Business)
عربستان: رتبه ۶۲ در جهان اصلاحات گسترده برای خصوصی سازی و ارائه معافیت های مالیاتی به سرمایه گذاران.

قطر: رتبه ۷۷ در جهان محیط پایدار با امکان مالکیت ۱۰۰٪ خارجی و معافیت مالیاتی.
کویت: رتبه ۸۳ در جهان سرمایه گذاری پایدار و مشوق های قانونی برای سرمایه گذاران خارجی.
ترکیه: رتبه ۳۲ در جهان جذب سرمایه گذاری خارجی با قوانین شفاف و مشوق های صادراتی.

ایران:

- ✓ رتبه ۱۲۷ در شاخص سهولت کسب و کار - بوروکراسی پیچیده و نبود شفافیت.
- ✓ محدودیت در مالکیت خارجی و نوسانات قوانین مانع ورود سرمایه خارجی.
- ✓ تحریم های مالی دسترسی ایران به شبکه های مالی بین المللی (FATF) را دشوار کرده است.

۴) سياست‌هاي تنوع‌بخشي به اقتصاد

کشورهای پیشرو:

عربستان: برنامه‌های متنوع در معدن، انرژی‌های تجدیدپذیر، گردشگری.

امارات: توسعه در حوزه فناوری، لجستیک و گردشگری.

قطر: تمرکز بر زیرساخت‌ها و ورزش (جام جهانی ۲۰۲۲).

ترکیه: گسترش صنایع تولیدی، فناوری و بخش خدمات.

ایران:

- ✓ وابستگی به نفت و گاز - حدود ۶۰٪ درآمد کشور از فروش نفت.
- ✓ ضعف در توسعه صنایع دانش‌بنیان و معدنکاری مدرن.
- ✓ عدم برنامه جامع برای تنوع‌بخشی به اقتصاد.

کشورهای پیشرو:

امارات: رتبه ۲۶ جهان - سرمایه‌گذاری در آموزش و سلامت.

قطر: رتبه ۴۲ جهان - درآمد بالا و زیرساخت پیشرفته.

عربستان: رتبه ۳۹ جهان - افزایش کیفیت زندگی و اشتغال.

ایران:

رتبه ۷۶ جهان نابرابری اجتماعی، مشکلات بهداشت و آموزش.

جمع بندی: چرا ایران عقبتر است؟

موانع اصلی اقتصاد ایران:

- ✓ تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی که مانع جذب سرمایه‌گذاری و تجارت خارجی است.
- ✓ عدم ثبات قوانین و مقررات که فضای کسب‌وکار را غیرقابل پیش‌بینی کرده است.
- ✓ وابستگی به نفت و عدم تنوع‌بخشی که آسیب‌پذیری اقتصاد را افزایش داده است.
- ✓ ضعف در نوآوری و فناوری و عدم دسترسی به منابع جهانی دانش و سرمایه.

توصیه‌های اصلاحی برای ایران:

- ✓ تثبیت قوانین اقتصادی و ارائه معافیت‌های مالیاتی پایدار.
- ✓ رفع موانع سرمایه‌گذاری خارجی و تقویت تعاملات بین‌المللی.
- ✓ گسترش اقتصاد غیرنفتی در حوزه‌های معدن، فناوری و گردشگری.
- ✓ ارتقاء شفافیت اقتصادی و کاهش فساد اداری.

نتیجه: در حالی که کشورهای پیشرو خاورمیانه در مسیر توسعه پایدار و پیش‌بینی‌پذیر هستند، ایران برای رقابت و رشد اقتصادی نیازمند اصلاحات ساختاری عمیق، رفع تحریم‌ها و توسعه اقتصاد دانش‌بنیان است.

در میان کشورهای خاورمیانه، عربستان سعودی به‌عنوان یکی از پیش‌بینی‌پذیرترین اقتصادها شناخته می‌شود. این کشور با اجرای چشم‌انداز ۲۰۳۰، برنامه‌ای جامع برای تنوع‌بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به نفت تدوین کرده است. این برنامه شامل اصلاحات ساختاری، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، توسعه زیرساخت‌ها و بهبود محیط کسب‌وکار است.

**الزامات کلیدی که عربستان سعودی
برای پیش‌بینی‌پذیر کردن اقتصاد
خود رعایت کرده است:**

۱. ثبات و شفافیت قوانین و مقررات:

- ✓ تدوین و اجرای قوانین پایدار در حوزه‌های مالی، تجاری و سرمایه‌گذاری.
- ✓ شفافیت در فرآیندهای اداری و کاهش بوروکراسی برای تسهیل فعالیت‌های اقتصادی.

۲. سیاست‌های اقتصادی پایدار و قابل پیش‌بینی:

- ✓ کنترل تورم و ثبات نرخ ارز از طریق سیاست‌های پولی منسجم.
- ✓ مدیریت مالی دولت با تمرکز بر کاهش کسری بودجه و تنوع‌بخشی به منابع درآمدی.

۳. حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی:

- ✓ تسهیل فرآیندهای کسب‌وکار و حذف موانع سرمایه‌گذاری.
- ✓ ارائه مشوق‌های مالیاتی و حمایت قانونی از سرمایه‌گذاران.

۴. دیجیتال‌سازی و شفافیت در خدمات دولتی:

- ✓ پیاده‌سازی دولت الکترونیک برای افزایش شفافیت و کارایی.
- ✓ توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات برای بهبود خدمات عمومی.

۵. بهبود تعاملات بین‌المللی و تجارت خارجی:

- ✓ انعقاد توافق‌نامه‌های تجاری بین‌المللی و توسعه روابط اقتصادی با سایر کشورها.
- ✓ تسهیل صادرات و واردات از طریق بهبود زیرساخت‌های لجستیکی.

این اقدامات به عربستان سعودی کمک کرده است تا محیطی باثبات و قابل پیش‌بینی برای سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی فراهم کند و در نتیجه، رشد اقتصادی پایدار و افزایش اعتماد به اقتصاد ملی را تجربه نماید.

عربستان سعودی در راستای چشم‌انداز ۲۰۳۰، با هدف تنوع‌بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به نفت، اقدام به توسعه بخش معدن و جذاب‌سازی کسب‌وکارهای معدنی کرده است. این کشور با اجرای سیاست‌ها و مشوق‌های متنوع، تلاش دارد تا سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی را به سرمایه‌گذاری در این حوزه ترغیب کند. (برگزاری رویداد FMF)

الزامات و مشوق‌های کلیدی که کسب‌وکارهای معدنی در عربستان را جذاب کرده‌اند، عبارتند از:

۱. تأمین مالی و حمایت‌های مالی: **Saudi Industrial Development Fund**

• تأمین مالی تا ۷۵٪ هزینه‌های پروژه: **صندوق توسعه صنعتی عربستان (SIDF)** تا ۷۵٪ از هزینه‌های سرمایه‌گذاری پروژه‌های معدنی را از اکتشاف تا بازار تأمین مالی می‌کند.

• **معافیت‌های مالیاتی و حقوق دولتی**: شرکت‌های معدنی از معافیت مالیاتی ۵ ساله برخوردار می‌شوند و سقف مشخصی برای مالیات‌ها تعیین شده است. همچنین، **تعهد به عدم وضع مالیات‌های ناگهانی** وجود دارد.

۲. اصلاحات قانونی و تسهیل فرآیندها:

- اصلاح آیین‌نامه‌های سرمایه‌گذاری معدنی: دولت با بازنگری و به‌روزرسانی قوانین، فرآیندهای اداری را ساده‌تر کرده و شفافیت در صدور مجوزها را افزایش داده است.
- مالکیت ۱۰۰٪ خارجی: به سرمایه‌گذاران خارجی اجازه داده شده تا مالکیت کامل پروژه‌های معدنی را در اختیار داشته باشند.

۳. سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و فناوری:

- توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک: سرمایه‌گذاری در راه‌آهن، بنادر و جاده‌ها برای تسهیل دسترسی به معادن و بازارهای بین‌المللی.
- انتقال دانش و فناوری‌های پیشرفته: همکاری با شرکت‌های بین‌المللی برای انتقال فناوری‌های نوین و تربیت نیروی انسانی متخصص.

۴. شفافیت و پایداری در سیاست‌ها:

- تضمین ثبات قوانین و مقررات: **دولت تعهد** کرده است که قوانین مرتبط با سرمایه‌گذاری و مالیات را ثابت و پایدار نگه دارد تا سرمایه‌گذاران با اطمینان بیشتری فعالیت کنند.
- تمرکز بر پایداری زیست‌محیطی: اجرای استانداردهای زیست‌محیطی در پروژه‌های معدنی برای حفظ محیط‌زیست و توسعه پایدار.

۵. برگزاری رویدادهای بین‌المللی:

- کنفرانس‌های جهانی معدن: برگزاری رویدادهایی مانند «آینده معادن (Future Minerals Forum)» برای معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و جذب شرکت‌های بین‌المللی. (با حضور تقریبی ۸۸ کشور از سراسر دنیا)

این اقدامات و مشوق‌ها، عربستان سعودی را به مقصدی جذاب برای سرمایه‌گذاری در حوزه معدن تبدیل کرده و زمینه را برای رشد و توسعه این بخش فراهم نموده است.

بر اساس گزارش سال ۲۰۲۰ بانک جهانی، ایران در رتبه ۱۲۷ از میان ۱۹۰ کشور در شاخص سهولت انجام کسب‌وکار قرار دارد.

براساس آمار بنیاد هریتیج در سال ۲۰۲۴، ایران در شاخص آزادی اقتصادی در رتبه ۱۶۹ جهان قرار داده شده است. این رتبه‌بندی نشان‌دهنده چالش‌های متعددی است که کسب‌وکارها در ایران با آن مواجه‌اند.

بنیاد هریتیج (Heritage Foundation) یک اندیشکده محافظه کار آمریکایی است که در سال ۱۹۷۳ تأسیس شد. دفتر مرکزی این بنیاد در شهر واشنگتن دی.سی.، پایتخت ایالات متحده آمریکا، واقع شده است. آدرس دقیق آن:

214 Massachusetts Avenue NE, Washington, D.C

این مؤسسه نزدیک به ساختمانهای مهم سیاسی مانند کاپیتول (مجلس آمریکا) قرار دارد. فعالتهای بنیاد هریتیج:

- **تمرکز اصلی:** پژوهش و ارائه پیشنهادات در حوزههای سیاستگذاری عمومی با جهتگیری محافظه کارانه، از جمله اقتصاد، آموزش، بهداشت، انرژی، و امنیت ملی.
- **شاخص آزادی اقتصادی:** این بنیاد سالانه "شاخص آزادی اقتصادی" (Index of Economic Freedom) را منتشر میکند که کشورها را بر اساس معیارهایی مانند مالیات، قوانین تجاری، و حاکمیت قانون رتبه بندی میکند.
- **نقش در سیاستگذاری:** به عنوان یکی از تأثیرگذارترین اندیشکدههای راستگرا در آمریکا شناخته میشود و در شکلدهی به سیاستهای دولتهای جمهوری خواه (مانند دوران ریگان و ترامپ) نقش داشته است.

مقایسه ایران با کشورهای دارای شرایط مشابه در حوزه کسب و کار و عوامل مشترک:

کشورهایی که در رتبه‌های نزدیک به ایران در این شاخص قرار دارند، با مشکلات و موانع مشابهی در محیط کسب و کار خود روبه‌رو هستند. این کشورها شامل لبنان، نیجریه، الجزایر و بنگلادش می‌شوند.

عوامل مشترک در این کشورها:

۱

بوروکراسی پیچیده و زمان‌بر:

- تعدد مراحل اداری و طولانی بودن فرآیندهای صدور مجوز، مانعی برای شروع و توسعه کسب‌وکارها است.

۲

عدم شفافیت در قوانین و مقررات:

- تغییرات مکرر و ناگهانی در قوانین اقتصادی و تجاری، پیش‌بینی‌پذیری را برای کارآفرینان کاهش می‌دهد.

۳

دسترسی محدود به منابع مالی:

- سخت‌گیری بانک‌ها در ارائه تسهیلات و نرخ‌های بهره بالا، تأمین مالی را برای کسب‌وکارها دشوار می‌کند.

۴

زیرساخت‌های ناکافی:

- کمبود زیرساخت‌های مناسب در حوزه‌های حمل‌ونقل، ارتباطات و انرژی، هزینه‌های عملیاتی را افزایش می‌دهد.

۵

نرخ بالای فساد:

- فساد اداری و مالی، اعتماد سرمایه‌گذاران را کاهش داده و هزینه‌های پنهان را افزایش می‌دهد.

نتیجه گیری:

محیط کسب و کار در ایران، مشابه کشورهای است که با چالش‌های ساختاری و نهادی مواجه‌اند. برای بهبود این وضعیت، اصلاحات عمیق در ساختارهای اداری، قانونی و مالی ضروری است تا فضای کسب و کار تسهیل و سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی ورود به اقتصاد مولد تشویق شوند.

ومیزگرد صنعت
و
معدن

تحول کامل اقتصاد ایران نیازمند مجموعه‌ای از اصلاحات ساختاری، سیاست‌گذاری هوشمندانه، و سرمایه‌گذاری‌های هدفمند در بخش‌های کلیدی است. برای ایجاد یک اقتصاد پایدار، رقابت‌پذیر و پیش‌بینی‌پذیر، باید اقدامات جامع و هماهنگ در حوزه‌های مختلف انجام شود. با این نگاه، راهکارهای اساسی برای تحول بنیادین اقتصاد ایران در شرایط کنونی پیشنهاد می‌گردد:

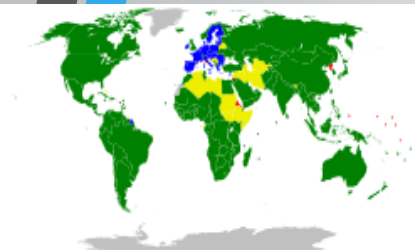
(۱) اصلاحات ساختاری و ثبات اقتصادی

الف) رفع تحریم‌ها و تعاملات بین‌المللی

- مذاکره مؤثر با نهادهای بین‌المللی برای رفع تحریم‌های اقتصادی و بازگشت به تجارت جهانی.
- پیوستن به نهادهای تجاری جهانی مانند سازمان تجارت جهانی (WTO) برای بهبود دسترسی به بازارهای جهانی.
- متنوع‌سازی شرکای تجاری برای کاهش وابستگی به چند کشور محدود.

ب) اصلاح نظام مالی و بانکی

- شفاف‌سازی عملکرد بانک‌ها و جلوگیری از ایجاد بدهی‌های نامطلوب.
- کاهش نرخ بهره برای حمایت از تولید و جذب سرمایه‌گذاری.
- بین‌المللی‌سازی نظام بانکی و اتصال مجدد به سوئیفت برای تسهیل تراکنش‌های جهانی.

(۲) تقویت بخش خصوصی و کاهش تصدی‌گری دولت

الف) خصوصی‌سازی واقعی و اصولی

- اجرای خصوصی‌سازی شفاف و جلوگیری از خصولتی‌سازی (واگذاری به نهادهای نیمه‌دولتی).
- حمایت از استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های کوچک و متوسط (SMES) به‌عنوان محرک‌های رشد اقتصادی.
- کاهش انحصارهای دولتی در صنایع کلیدی مانند نفت، گاز، پتروشیمی و معادن.

ب) بهبود محیط کسب‌وکار

- کاهش بوروکراسی اداری و تسهیل فرآیند اخذ مجوزهای کسب‌وکار.
- ثبات در قوانین و مقررات برای پیش‌بینی‌پذیر کردن محیط اقتصادی.
- حمایت از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی با تضمین امنیت حقوقی و مالکیت.

۳) تنوع بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به نفت

الف) توسعه صنایع غیرنفتی

- سرمایه گذاری در بخش های با ارزش افزوده بالا صنایع معدنی، فناوری اطلاعات (ICT) و گردشگری.
- گسترش صادرات محصولات غیرنفتی با حمایت از تولید داخلی و توسعه زیرساخت های صادراتی.
- ایجاد مناطق آزاد تجاری تخصصی برای جذب سرمایه گذاری خارجی.

ب) توسعه بخش معدن و صنایع پایین دستی

- سرمایه گذاری در اکتشافات عمیق معدنی برای افزایش بهره وری و کشف ذخایر جدید.
- ایجاد شهرک های صنعتی معدنی برای جلوگیری از خام فروشی و افزایش ارزش افزوده.

۴) اصلاحات اجتماعی و توسعه منابع انسانی

الف) بهبود آموزش و مهارت آموزی

- سرمایه‌گذاری در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برای تأمین نیروی کار متخصص.
- ایجاد ارتباط بین دانشگاه‌ها و صنایع برای توسعه دانش‌بنیان.

ب) حمایت از نوآوری و فناوری

- ایجاد صندوق‌های حمایتی برای توسعه فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان.
- توسعه زیرساخت‌های دیجیتالی و حرکت به سمت اقتصاد دیجیتال.

۵) اصلاحات قانونی و شفافیت اقتصادی

الف) مبارزه با فساد

- ایجاد نهادهای مستقل مبارزه با فساد و اجرای قوانین شفافیت مالی.
- راهاندازی سامانه‌های الکترونیک نظارتی برای رصد معاملات و مبارزه با فساد اداری.

ب) شفافیت در سیاست‌گذاری

- ارائه گزارش‌های عمومی و شفاف از عملکرد اقتصادی کشور.
- مشورت با بخش خصوصی در تدوین سیاست‌های اقتصادی.

۶) جذب سرمایه گذاری خارجی و توسعه زیرساختها

الف) تسهیل سرمایه گذاری خارجی

- ایجاد مناطق ویژه اقتصادی برای تسهیل ورود سرمایه خارجی.
- ارائه معافیت های مالیاتی به سرمایه گذاران خارجی و داخلی در صنایع راهبردی.

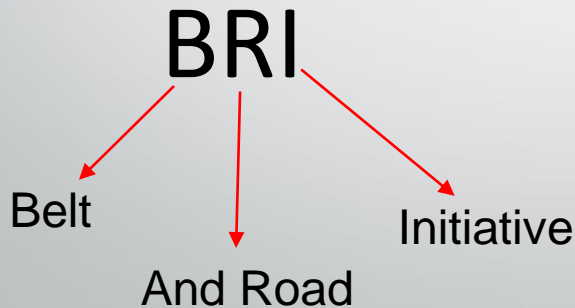
ب) توسعه زیرساخت های کلیدی

- مدرن سازی شبکه حمل و نقل (راه آهن، بنادر، فرودگاه ها) برای تسهیل تجارت بین المللی.
- سرمایه گذاری در زیرساخت های دیجیتال و توسعه اینترنت پرسرعت برای حمایت از کسب و کارهای نوین.

۷) تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و دیپلماسی اقتصادی

- توسعه دیپلماسی اقتصادی فعال برای مشارکت در پروژه‌های منطقه‌ای مانند ابتکار یک کمربند یک جاده
- همکاری با کشورهای همسایه برای توسعه ترانزیت بین‌المللی و مبادلات انرژی.

تحول اقتصاد ایران نیازمند اراده سیاسی قوی، اصلاحات عمیق ساختاری و مشارکت گسترده بخش خصوصی است. برنامه‌ای جامع و چندوجهی با تمرکز بر ثبات اقتصادی، تنوع‌بخشی به تولید، جذب سرمایه‌گذاری و شفافیت می‌تواند ایران را به اقتصادی رقابت‌پذیر و پیشرو در منطقه و جهان تبدیل کند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

چهار محور کلیدی تحول اقتصاد ایران:

- * اصلاحات بنیادین و شفافیت اقتصادی
- * تنوع‌بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به نفت
- * تقویت بخش خصوصی و توسعه زیرساخت‌ها
- * دیپلماسی اقتصادی و تعاملات بین‌المللی پایدار

تقارن‌گرا، منصفانه، شفاف، پاسخگو

با سپاس از توجه شما

محمدرضا بهرامن

۶ اسفندماه ۱۴۰۳